

ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการละหมาดญะนาซะฮ์โดยใช้บทบาทสมมุติ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1

The Effect of Learning Management of al-Fiqh Subject on Janazah Prayer by Using Role-Playing for Intermediate Islamic Studies Stage Students, Year 1

รุสดี สาเล้ง¹ อับดุลรอแม สุหลง¹ มุหัมมัดสุหัยมี เฮงยามา¹

Rusdi Saleng,¹ Abdulramae Sulong,¹ Muhammadsuhaimi Haengyama¹

(Received: Oct 06, 2023; Revised: Dec 12, 2023; Accepted: Dec 15, 2023)

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน รายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการละหมาดญะนาซะฮ์ โดยใช้บทบาทสมมุติ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนรายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการละหมาดญะนาซะฮ์ ระหว่างนักเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้บทบาท สมมุติกับนักเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบปกติและ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการ จัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมุติ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษา ตอนกลางปีที่ 1 โรงเรียนนิรันดร์วิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2565 จำนวนนักเรียนทั้งหมด 80 คน และกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/2 ห้อง จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัย ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มี ต่อการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมุติ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่อง การละหมาดญะนาซะฮ์ ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ระหว่างเรียนรายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการละหมาดญะนาซะฮ์ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้บทบาทสมมุติ สำหรับ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53

คำสำคัญ : ผลการจัดการเรียนรู้ อัลฟิกฮ์ ละหมาดญะนาซะฮ์ กิจกรรมบทบาทสมมุติ

¹ สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

¹ Department of Teaching Islamic Education, Faculty of Education, Yala Rajabhat University

(Corresponding author / Email : 736496024@yru.ac.th)

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to compare learning achievements before and after studying al-Fiqh subject on Janazah prayer by role-playing, 2) to compare learning achievements of al-Fiqh subject on Janazah prayer by role-playing among students who were taught by regular learning, and 3) to study students' satisfaction with role-playing. The populations of this research were 80 intermediate Islamic studies stage students, year 1 of Nirandorn Wittaya School, semester 2, academic year 2022. The sample group the group Islamic studies stage students, year 1/2 totaling 25 students, learning achievements test, students' satisfaction survey towards learning by role-playing. The results of the research were summarized as follows 1) The learning achievements of experimental group towards al-Fiqh subject on Janazah prayer by using role-playing was higher than before learning at statistical significance level of 0.05. 2) The learning achievements of the experimental group who studied al-Fiqh subject on Janazah prayer was higher than the control group at the statistical significance level of 0.05. and 3) The students' satisfaction towards the role-playing for intermediate Islamic studies stage students, Year 1 were at the highest level with an average mean score of 4.53.

Keyword: *Learning management, al-Fiqh, Janazah Prayer, Role Play Activity.*

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 ไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ดังนั้นการจัดการศึกษาในแต่ละช่วงชั้น ควรใช้รูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง และการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ อันจะเกิดผลประโยชน์ สูงสุดต่อการพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 มุ่งเสริมสร้างผู้เรียนให้เป็นมุสลิมที่ดี ยึดมั่นศรัทธา มีความขยันหมั่นเพียรต่ออัลลอฮ์ ซ.บ. มีบุคลิกภาพตามแบบอย่างของท่านนะบีมุฮัมมัด ศ.ล. มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย จิตใจความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม มีจิตสำนึกในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว และสังคม เพื่อให้เกิดสันติสุขทั้งในโลกนี้ (ดunya) และโลกหน้า (อาคิเราะฮ์) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

อัลฟิกฮ์ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจหลักการและข้อปฏิบัติตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม วิเคราะห์สภาพปัญหา เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติศาสนกิจและการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ความหมายตามหลักศาสนา คำว่า ฟิกฮ์ ใช้ได้สองความหมาย ความหมายที่หนึ่งคือ

รู้จักข้อกำหนด (สุกุ่ม) ของบัญญัติศาสนา ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำต่าง ๆ ของบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้ว และที่เกี่ยวข้องกับคำพูดต่าง ๆ ของพวกเขา และเป็นการรู้จักที่ได้จากหลักฐานต่าง ๆ คือตัวบทจากอัลกุรอาน และซุนนะฮ์ และหลักฐานที่แตกแขนงออกไปจากอัลกุรอานและซุนนะฮ์ อันได้แก่หลักอิมมาอ์และอิจติฮาด เช่น การที่เราว่าการเนียต (ตั้งเจตนา) ในการอาบน้ำละหมาดเป็นวาญิบนั้น ดังมีรายงานจากท่านนะบี ศ.ล. ได้กล่าวไว้ ความว่า “การกระทำต่าง ๆ ที่จะมีผลใช้ได้นั้นต้องเนียต (ตั้งเจตนา)” (อัลบุคอรีย์ ฮะดีษเลขที่ : 1 และมุสลิม ฮะดีษเลขที่ : 1907) ดังนั้นการที่เรารู้จักข้อกำหนด (สุกุ่ม) ต่าง ๆ ของบัญญัติศาสนาจึงเรียกว่า “ฟิกฮ์” ในความหมายตามหลักศาสนา

ความหมายที่สองคือ ตัวข้อกำหนด (สุกุ่ม) ของบัญญัติศาสนาเองเมื่อเรากล่าวว่า ท่านเรียน ฟิกฮ์ และได้ศึกษาฟิกฮ์ ก็หมายความว่า ท่านได้ศึกษาข้อกำหนด (สุกุ่ม) ของหลักศาสนาที่มีอยู่ในตำราฟิกฮ์ต่าง ๆ ซึ่งมีที่มาจากอัลกุรอานและซุนนะฮ์ และจากหลักอิมมาอ์ของนักปราชญ์และจากอิจติฮาด (วินิจฉัย) ของพวกเขา เช่นข้อกำหนด (สุกุ่ม) การอาบน้ำละหมาด ข้อกำหนดการละหมาด ข้อกำหนดการขายและการซื้อ ข้อกำหนดการแต่งงานและร่วมคัมภีร์จากแม่นมคนเดียวกัน ข้อกำหนดการทำสงครามการญิฮาด และอื่น ๆ (อรุณ บุญชม, 2536)

ในการจัดการเรียนการสอน เรื่องการละหมาดญะนาซะฮ์ โดยมีแบบอย่างของท่านนะบี มุฮัมมัด ศ.ล. ที่ได้สอนวิธีการละหมาดญะนาซะฮ์ การเรียนรู้วิธีการละหมาดญะนาซะฮ์จำเป็นอย่างยิ่งต้องศึกษาเพื่อไปปฏิบัติ ถ้าหากมีผู้เสียชีวิต แต่ไม่มีผู้ที่สามารถละหมาดญะนาซะฮ์แก่ผู้ที่เสียชีวิตจะบาปทั้งหมู่บ้าน ถ้าหากมีผู้ไปละหมาดญะนาซะฮ์เพียงคนเดียว ก็ถือว่าใช้ได้เป็นการเพียงพอแล้ว การละหมาดญะนาซะฮ์ถือเป็นฟัรฎุฟายะฮ์ เป็นการเพิ่มผลบุญให้กับผู้ทำการละหมาด และเป็นการชะฟาอะฮ์ให้ช่วยเหลือแก่ผู้เสียชีวิต และส่งเสริมให้ผู้มีส่วนร่วมละหมาดในจำนวนที่มากในการทำละหมาดให้กับศพ และยังผู้ร่วมละหมาดมากและเป็นผู้ที่มีความยำเกรงต่ออัลลอฮ์มากเท่าใด ก็จะเป็นการดียิ่งมากเท่านั้น อิสลามให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักคำสอนศาสนา ไม่ว่าจะเป็นด้านความเชื่อ ความคิด ความศรัทธาบทบัญญัติหรือข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งอัลลอฮ์ ซ.บ. ได้สร้างมนุษย์ทุกคนล้วนมีเป้าหมาย เพื่อนำคำสอน จากท่านนะบี มุฮัมมัด ศ.ล. มาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน โดยตามในสิ่งที่เป็คำสั่งของอัลลอฮ์ ซ.บ. และห่างไกลจากสิ่งที่เป็นข้อห้ามต่าง ๆ ของอัลลอฮ์ ซ.บ. ทำให้ศาสนาอิสลามได้ให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมาก เพราะมนุษย์จะพัฒนาไปได้นั้นจะต้องอาศัยความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปปรับปรุงใช้และนำไปเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกคน

จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลฟิฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ภาคเรียน 1 ปีการศึกษา 2565 ผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาอัลฟิฮ์ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โรงเรียนนิรันดร์วิทยา เมื่อผู้วิจัยได้ผลการประมวลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าผลสัมฤทธิ์ปลายภาคเรียนของผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ทำให้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในรายวิชาอัลฟิฮ์อยู่ในระดับที่ต้องพัฒนา อันแสดงให้เห็นว่านักเรียนยังขาดความรู้ เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนยังยึดรูปแบบเดิม คือ การสอนของผู้สอนยังมุ่งสอนแบบบรรยาย สอนตามตำรา สื่อ

ประกอบการเรียนการสอนรายวิชาอัลฟิกฮ์ยังไม่เป็นที่ดึงดูด ขาดความน่าสนใจ สำหรับผู้เรียนมาก และภาพประกอบที่หลากหลาย ทำให้ไม่สนใจในเนื้อหา และนี่ก็ภาพไม่ออกเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนว่าเป็นอย่างไร ทำให้เกิดการเบื่อหน่ายในการเรียน ทำให้ความรู้ที่ได้มานั้นไม่คงทน ที่สำคัญคือไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ โดยคิดว่าจะทำให้เสียเวลาทำให้การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในรายวิชาอัลฟิกฮ์อยู่ในระดับที่ต้องพัฒนา

ดังนั้นจึงเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิกฮ์ โดยใช้บทบาทสมมุติซึ่งเทคนิคการสอนนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติเสมือนจริง ทำให้ผู้เรียนตื่นตัวให้ความร่วมมือ และกล้าแสดงความคิดเห็น เป็นการเปลี่ยนบทบาทของผู้สอนจากการสอนมาเป็นผู้แนะนำทางการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ การแสดงบทบาทสมมุติ คือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ฮาดียะห์ เสงยามา (2562) ได้กล่าวถึงลักษณะของบทบาทสมมุติ การแสดงบทบาทสมมุติเป็นการฝึกให้ผู้แสดงได้ประสบการณ์จริงในสภาพของการสมมุติขึ้นมา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้ทดลองและเรียนรู้ที่จะปรับพฤติกรรมของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพในสภาวะต่าง ๆ ได้ และประเภทการแสดงบทบาทสมมุติ ผู้สอนอาจกำหนดให้ผู้แสดงได้แสดงตามบทบาทที่ถูกกำหนดไว้หรือแสดงบทบาทตาม แบบแผนพฤติกรรมของตนเองโดยผู้แสดงจะต้องเตรียมตัวก่อนการแสดงละคร หรืออาจให้ผู้แสดงบทบาทที่ผู้แสดงต้องแสดงบทบาทโดยทันทีไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้าก็ได้ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทสมมุติ ดิกสัน และคนอื่น ๆ (Dixon and others, 1977) ได้ศึกษาการเล่านิทานกับเด็กปฐมวัย ณ โรงเรียนในเมืองดีทรอยต์ จำนวน 146 คน โดยแบ่งเด็กออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มทดลองมี 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 หลังจากได้ฟังนิทานแล้วมีการสนทนากลุ่มที่ 2 พาไปศึกษานอกสถานที่ กลุ่มที่ 3 แสดงบทบาทเลียนแบบตัวละคร ส่วนกลุ่มที่ 4 ซึ่งเป็นกลุ่มควบคุมได้ฟังนิทานเพียงอย่างเดียวผลการวิจัยพบว่าเด็กกลุ่มที่ฟังนิทานแล้วได้แสดงบทบาทเลียนแบบตัวละครในเรื่องไปด้วยจะพัฒนาความคิดต่าง ๆ ได้ดีที่สุด แสดงว่าเมื่อเด็กฟังนิทานแล้วเด็กย่อมมีความต้องการที่จะเลียนแบบ ตัวละครที่ตนชอบและตัวละครที่ประสบความสำเร็จ ลอนนอตตี (Lonnotti, 1980) ได้ศึกษาผลการใช้การแสดงบทบาทสมมุติที่เน้นการไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ทดลองกับนักเรียนอายุ 6 ปี และ 9 ปีผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีการฝึกโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติมีพฤติกรรมในการไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเพิ่มขึ้น จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เรื่องผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการละหมาดญะนาซะฮ์ โดยใช้บทบาทสมมุติ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนรายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการละหมาดญะนาซะฮ์ โดยใช้บทบาทสมมุติ

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลฟิคุ เรื่องการละหมาดญะนาซะฮฺ ระหว่างนักเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ กับนักเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบปกติ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมุติ

บททวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิคุ เรื่องการละหมาดญะนาซะฮฺ โดยใช้บทบาทสมมุติ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โรงเรียนนิรันดร์วิทยา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. สารการเรียนรู้วิชาอัลฟิคุ

จัดการเรียนการสอนในรายวิชาอัลฟิคุ เรื่องการละหมาดญะนาซะฮฺ โดยใช้บทบาทสมมุติ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โรงเรียนนิรันดร์วิทยา มีสารการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

1. ความหมายและความสำคัญของการละหมาดญะนาซะฮฺ
2. รุกนและบทบัญญัติของการละหมาดญะนาซะฮฺ
3. การละหมาดญะนาซะฮฺ
4. การละหมาดญะนาซะฮฺทารก
5. การละหมาดญะนาซะฮฺหมอฮิบ
6. การละหมาดญะนาซะฮฺที่หลุมศพ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ปราณี กองจินดา (2549) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถหรือผลสำเร็จที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์ เรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย และยังได้จำแนกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

ยุทหนา บุญญาคี (2553) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ที่ได้เรียนมาแล้วที่ได้จากผลการสอนของครูผู้สอน ซึ่งอาจจะพิจารณาคะแนนสอบหรือคะแนนที่ได้จากครูมอบหมายงานให้หรือทั้งสองอย่าง

สมพร เชื้อพันธ์ (2547) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถ ความสำเร็จและสมรรถภาพด้านต่างๆ ของผู้เรียนที่ได้จากการเรียนรู้อันเป็นผลมาจากการเรียนการสอน การฝึกฝนหรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งสามารถวัดได้จากการทดสอบด้วยวิธีการต่างๆ

ผู้วิจัยสรุปจากนักวิชาการหลายท่านได้ว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การวัดและประเมินความรู้ของผู้เรียนตามความสามารถที่นักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ผู้สอนถ่ายทอดแก่ผู้เรียนตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด หลังจากที่ได้เรียนรู้อ่านแล้ว

3. การวัดความพึงพอใจ

กาญจนา อรุณสุขรุจิ (2546) กล่าวว่า ความพึงพอใจของมนุษย์เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่าบุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่สามารถสังเกตได้โดยการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน และต้องมีสิ่งเร้าที่ตรงต่อความต้องการของบุคคล จึงจะทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ ดังนั้นการสร้างสิ่งเร้าจึงเป็นแรงจูงใจของบุคคลนั้นให้เกิดความพึงพอใจในงานนั้น

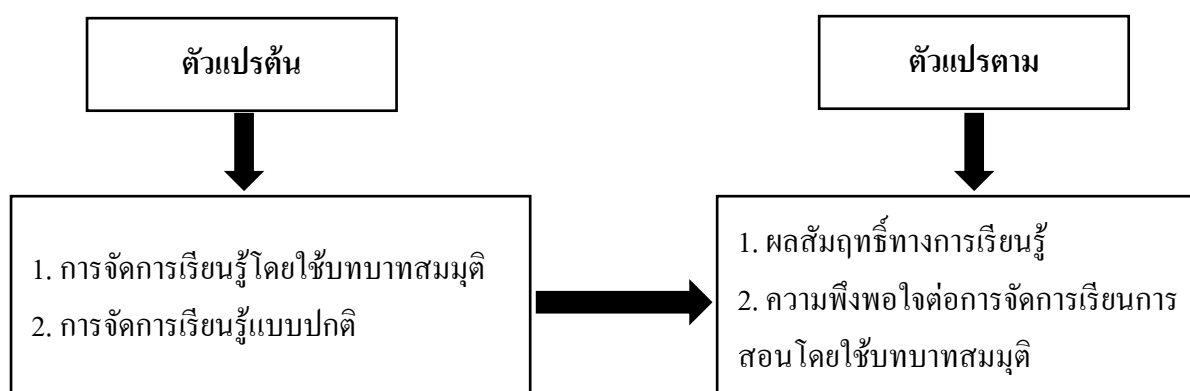
สมยศ นาวิการ (2533) กล่าวถึงความพอใจในการทำงานคือ ความรู้สึกที่ดีโดยส่วนรวมของคนต่องานของพวกเขา เมื่อเราพูดว่าคนมีความพึงพอใจในงานสูงเราจะหมายถึง สิ่งที่คุณชอบและให้คุณค่ากับงานของเขาสูงและมีความรู้สึกที่ดีต่องานของเขาด้วย

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2541) ได้กล่าวถึงความพึงพอใจไว้ว่า ในการปฏิบัติงานของบุคคลเป็นทัศนคติความพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจ หรือเป็นความแตกต่างระหว่างรางวัลของแรงงานที่ได้รับ และจำนวนรางวัลที่เขาเชื่อว่าเขาควรจะได้รับ บุคคลที่เกิดความพึงพอใจจะมีผลผลิตมากกว่าบุคคลที่ไม่พึงพอใจและยังเกี่ยวข้องกับการขาดงาน หรือการลาออกจากงานด้วย ถึงอาจกล่าวได้ว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจะสะท้อนถึงทัศนคติมากกว่าพฤติกรรม

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง การหาค่าเพื่อวัดระดับความรู้สึกดี หรือความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมหรือการแสดงทางพฤติกรรมต่อการปฏิบัติงานกิจกรรมในเชิงบวก ความพึงพอใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ หมายถึง นักเรียนรู้สึกพอใจ ชื่นชอบในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ จนบรรลุผลสำเร็จโดยตามเกณฑ์เป็นหลัก

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่องผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิคุส เรื่องการละหมาดญะนาซะฮฺ โดยใช้บทบาทสมมุติ

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โรงเรียนนิรันดร์วิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 ห้อง รวมนักเรียนทั้งหมด 80 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โรงเรียนนิรันดร์วิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2 ห้อง ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากโดยเขียนฉลากห้องเรียนใส่ลงในกล่องแล้วจับฉลากขึ้นมา ปรากฏว่านักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/2 ห้อง จำนวน 25 คน เป็นกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมุติ และ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/1 จำนวน 25 คน เป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผลการจัดการเรียนรู้สาระอัลฟิคุ เรื่องการละหมาดญะนาซะฮฺ โดยใช้บทบาทสมมุติ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โรงเรียนนิรันดร์วิทยา ซึ่งรายละเอียดประกอบด้วย

- ก. ความหมาย และความสำคัญของการละหมาดญะนาซะฮฺ
- ข. รุกน และบทบัญญัติของการละหมาดญะนาซะฮฺ
- ค. การละหมาดญะนาซะฮฺ
- ง. การละหมาดญะนาซะฮฺทารก
- จ. การละหมาดญะนาซะฮฺขออภัย (ผู้ตายที่ไม่ปรากฏอยู่เบื้องหน้า)
- ฉ. การละหมาดญะนาซะฮฺที่หลุมศพ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาอัลฟิคุ จำนวน 35 ข้อ เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก

3.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมุติ จำนวน 15 ข้อ

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

4.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการละหมาดญะนาซะฮฺ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบและกระบวนการต่าง ๆ ในการวัดและประเมินผล เทคนิคการเขียนข้อสอบ เทคนิคการวัดผลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดผล

4.1.2 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ รายวิชาอัลฟิคุ โดยการทำตารางวิเคราะห์เนื้อหาจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดในแต่ละแผน และ กำหนดจำนวนข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

4.1.3 นำผลการวิเคราะห์มาสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 35 ข้อ

4.1.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการละหมาด ญะนาซะฮฺ ให้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไข

4.1.5 การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยนำ แบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง ระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับเนื้อหาหรือข้อสอบ (IOC : Index of Item Objective Congruence) โดยใช้สูตรดังนี้ (สมนึก ภัททิยธนี, 2546)

4.1.6 นำแบบทดสอบที่ได้ปรับปรุงแก้ไข และมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ได้ข้อสอบจำนวน 35 ข้อ แล้วนำไปทดสอบกับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนนिरันครวิทยา จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

4.1.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทดลองใช้ (Try Out) กับ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนนिरันครวิทยา จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลการตรวจให้คะแนนไปคำนวณหาค่าความยากง่าย และค่า อำนาจ จำแนกเป็นรายข้อ ซึ่งค่าความยากง่ายเท่ากับ 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และ ตรงกับเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จำนวน 35 ข้อ เพื่อนำมาเป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลัง เรียน

4.1.8 นำคำตอบมาตรวจให้คะแนน แล้วนำผลการตรวจให้คะแนนมา วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย และอำนาจจำแนกของข้อสอบแต่ละแผนโดยใช้สูตร ดังนี้

- ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ
- ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543)

4.1.9 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson-20) ใช้สูตร KR-20

4.1.10 นำแบบทดสอบที่ฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับนักเรียนชั้นอิสลาม ศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โรงเรียนนिरันครวิทยา ทั้ง 2 กลุ่ม โดยทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน

4.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้

4.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในของนักเรียนที่มีต่อ วิธีของลิเคิร์ต ส่วน สายยศและอังคณา สายยศ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.2.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแบบสอบถามความพึงพอใจในของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้

4.2.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการละหมาดญะนาซะฮฺ โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 15 ข้อ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่า ข้อความแต่ละข้อตรงกับความรู้สึกพึงพอใจมากน้อยเพียงใด โดยใช้แบบประเมินมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

4.2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาขอบเขตของเนื้อหา ความเที่ยงตรง และครอบคลุมเรื่องที่จะศึกษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4.2.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยพิจารณาค่าความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกคือข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.60-1.00 คัดเลือกไว้

4.2.6 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม และนำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบสอบถาม เรื่องการละหมาดญะนาซะฮฺ ฉบับสมบูรณ์

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นดังนี้

5.1 แจกจุดประสงค์การเรียนรู้พร้อมทั้งเสนอเป้าหมายของการเรียน และการประเมินผล

5.2 ทำการทดสอบก่อนเรียน (pre-test) กับนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบของวิจัยในครั้งนี้คือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการละหมาดญะนาซะฮฺ จากนั้นนำแบบทดสอบดังกล่าวมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดลงในใบบันทึกคะแนน

5.3 ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการละหมาดญะนาซะฮฺ โดยใช้แบบสอบถาม

5.4 ดำเนินตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบสอบถามเสร็จสิ้น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการละหมาดญะนาซะฮฺ (post-test) ชุดเดิม จากนั้นนำแบบทดสอบดังกล่าวมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดลงในใบบันทึกคะแนน

5.5 นักเรียนกลุ่มทดลองทำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องการละหมาดญะนาซะฮฺ โดยใช้แบบสอบถาม

5.6 นำคะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการละหมาดญะนาซะฮฺ (ก่อนเรียน-หลังเรียน) คะแนนกิจกรรมระหว่างเรียน ไปประมวลวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูล

5.7 นำผลที่ได้จากการทดสอบมาสรุปเป็นรายงานผลการวิจัย เพื่อเผยแพร่ในโรงเรียนต่าง ๆ ในสังกัดโดยตารางการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้บทบาทสมมุติ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่สัมพันธ์กัน (Dependent samples t-test)

6.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ กับนักเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบปกติ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่อิสระต่อกัน (Independent samples t-test)

6.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจ ในการเรียนของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิคุ เรื่องการละหมาดญะนาซะฮฺ โดยใช้บทบาทสมมุติ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ผลการศึกษาดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลฟิคุ เรื่องการละหมาดญะนาซะฮฺ ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/2 โรงเรียนนิรันดร์วิทยา

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	25	35	23.56	2.48	(13.77*)
หลังเรียน	25	35	30.76	1.68	

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการละหมาดญะนาซะฮฺ ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลฟิคุ เรื่องการละหมาดญะนาซะฮฺ ระหว่างนักเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ กับนักเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบปกติ ผลการศึกษาดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนรายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการละหมาด
ญะนาซะฮ์ ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ กับนักเรียนกลุ่ม
ควบคุมที่ได้รับการสอนตามการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียนกลุ่มควบคุม	25	35	23.28	2.69	0.40
ก่อนเรียนกลุ่มทดลอง	25	35	23.56	2.48	

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนรายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการ
ละหมาดญะนาซะฮ์ ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ กับนักเรียนกลุ่ม
ควบคุมที่ได้รับการสอนตามการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ก่อนเรียนไม่แตกต่างกันแสดงว่านักเรียนกลุ่ม
ทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนรายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการละหมาด
ญะนาซะฮ์ ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ กับนักเรียนกลุ่ม
ควบคุมที่ได้รับการสอนตามการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t
หลังเรียนกลุ่มควบคุม	25	35	28.44	2.04	(4.68*)
หลังเรียนกลุ่มทดลอง	25	35	30.76	1.68	

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า คะแนนการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรื่อง การละหมาด
ญะนาซะฮ์ ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ พบว่าคะแนนนักเรียนกลุ่ม
ทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามการจัดการ
เรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้
รายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการละหมาดญะนาซะฮ์ โดยใช้บทบาทสมมุติ ผลปรากฏตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ระดับความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิกฮ์ เรื่องการ
ละหมาดญะนาซะฮ์ โดยใช้บทบาทสมมุติ

ข้อที่	รายการประเมินความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	คำชี้แจงในการทำกิจกรรมการเรียนรู้มีความเข้าใจง่าย ปฏิบัติได้	4.64	0.49	มากที่สุด
2	บรรยากาศของการเรียนรู้เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการทำ	4.56	0.51	มากที่สุด

ข้อที่	รายการประเมินความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
	กิจกรรม			
3	บรรยากาศของการเรียนทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.60	0.58	มากที่สุด
4	กิจกรรมการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	4.44	0.58	มาก
5	กิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละแผนมีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่ได้เรียน	4.52	0.51	มากที่สุด
6	กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้กล้าแสดงออก	4.56	0.58	มากที่สุด
7	กิจกรรมการเรียนรู้มีเนื้อหาในใบความรู้ ไม่ยาก ไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย	4.40	0.65	มาก
8	กิจกรรมการเรียนรู้บทบาทสมมุติทำให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น	4.52	0.51	มากที่สุด
9	กิจกรรมการเรียนรู้บทบาทสมมุติส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน	4.56	0.51	มากที่สุด
10	การจัดลำดับเนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้มีความต่อเนื่องและชัดเจน	4.52	0.59	มากที่สุด
11	การจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมุติทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.64	0.49	มากที่สุด
12	การจัดการเรียนรู้ทำให้จำเนื้อหาได้นาน	4.52	0.51	มากที่สุด
13	การจัดการเรียนรู้ช่วยให้สร้างความรู้ความเข้าใจด้วยตนเองได้	4.52	0.51	มากที่สุด
14	นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้กับตนเองได้	4.52	0.51	มากที่สุด
15	การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนนำวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในวิชาอื่น ๆ	4.44	0.58	มาก
รวม		4.53	0.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ รายวิชาอัลฟิคุ เรื่อง การละหมาดญะนาซะฮ์ โดยใช้บทบาทสมมุติ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยรวมมีค่าเท่ากับ 4.53 และส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.15

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิคุ เรื่องการละหมาดญะนาซะฮ์ โดยใช้บทบาทสมมุติ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายวิชาอัลฟิคุ เรื่องการละหมาดญะนาซะฮ์ โดยใช้บทบาทสมมุติ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/2 ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/2 ที่เรียนโดยใช้รูปแบบบทบาทสมมุติหลังเรียนสูงกว่าก่อน

เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรยาณี อาลีมามะ และรอฮานี มาแฉ (2564) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ของการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอาหรับ โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมุติ กรณีศึกษา : โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดนราธิวาสขนาดใหญ่พิเศษ จังหวัดนราธิวาส คะแนนก่อนการเรียนของของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 31.06 และคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 49.16 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้บทบาทสมมุติ สามารถเพิ่มความรู้ให้กับนักเรียนมากขึ้นเพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักวิชาการตามให้ผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำ ศึกษาหลักสูตร เอกสาร ประกอบการใช้หลักสูตร มีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและประเมินความถูกต้องสมบูรณ์และในส่วนที่ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะผู้วิจัยก็ได้นำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนดำเนินการสอน เพื่อให้นักศึกษาไม่รู้สึกเบื่อหน่ายและสามารถเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียมกัน ช่วยสร้างแรงจูงใจให้แก่ นักเรียน อีกทั้งยังท้าทายให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติเสมอ เพราะต้องจัดกิจกรรมบทบาทสมมุติตลอดการทำกิจกรรม ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจและกล้าที่จะปฏิบัติละหมาดขณะนะซุ ซึ่งสอดคล้องกับปิยจิตร สังข์พานิช (2560) ที่ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาทักษะการพูดในฐานะการจัดการเรียนการสอนว่า ทักษะการพูดเป็นทักษะพื้นฐานในการรับข้อมูลและถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจ ดังนั้น ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนอย่างเพียงพอที่จะสามารถสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องเหมาะสมก่อนทักษะการอ่านและการเขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจได้ด้วยตนเอง โดยเน้นกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ เป็นอีกวิธีสอนหนึ่งที่จะให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดความสนุกสนานและเพลิดเพลิน การสวมบทบาทสมมุติเป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคคลแสดงความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ที่อยู่ภายในออกมาทำให้สิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่เปิดเผยออกมาและนำมาศึกษาทำความเข้าใจกันได้ และได้ยกระดับผลสัมฤทธิ์ คลอร์และเบรย์ (Clare and Braym, 1978) ได้ศึกษาผลของการใช้นิทานที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของเด็ก โดยใช้หุ่นจำลองและการแสดงบทบาทสมมุติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย ระดับ 3 จากโรงเรียนประถมศึกษาสองแห่ง โดยให้นักเรียนแสดงอุปนิสัย ทำท่าทางให้เหมือนกับตัวละครในนิทานนั้น เมื่อเรียนจบแล้ววัดทัศนคติทันที พบว่าเด็กชายเหล่านั้นมีทัศนคติที่ดีต่อสัตว์และหลังจากนั้นอีกหกสัปดาห์ที่ทำการวัดอีกครั้งหนึ่ง พบว่า การวัดทัศนคติเด็กชายทั้งสองโรงเรียนมีความมั่นคง เด็กชายที่เคยล่าสัตว์ที่เลิกล่าสัตว์โดยแน่นอน ผลการศึกษานี้แสดงว่ามีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมและทัศนคติที่มั่นคงของเด็กได้ดี แอนนา กูสนีเยริก (Anna Kusnierek, 2015) วิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการพูดโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ โดยได้จัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการแสดงบทบาทสมมุติเป็น 6 บทเรียน ซึ่งในแต่ละบทได้มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้แบบแสดงบทบาทสมมุติ โดยในระยะแรกจะมีผู้สอนให้ความรู้เกี่ยวกับความรู้ต่าง ๆ ที่ช่วยให้การแสดงบทบาทสมมุติของนักเรียนดำเนินการอย่างราบรื่นโดยใช้สื่อใบความรู้ บัตรภาพและได้พบว่า ทักษะการพูดของนักเรียนที่เรียนด้วย

วิธีการสอนด้วยหลักไวยากรณ์และท่องคำศัพท์ต่าง ๆ นั้นมีทักษะการพูดที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนแบบแสดงบทบาทสมมุติ ผู้วิจัยได้สรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/2 ทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน ($\bar{X}$ 23.56 S.D. 2.48) ทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียน ($\bar{X}$ 30.76, S.D. 1.68) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบบทบาทสมมุติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สัดส่วนคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน เห็นว่ามีความแตกต่างอย่างมากด้วยการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเรื่องการละหมาดอะซานะฮะฮ์ โดยใช้บทบาทสมมุติ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/2 กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามการจัดการเรียนรู้แบบปกติ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/1 ผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามการจัดการเรียนรู้แบบปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามการจัดการเรียนรู้แบบปกติ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ก่อนเรียนไม่แตกต่างกันแสดงว่านักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน ทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามการจัดการเรียนรู้แบบปกติค่าเฉลี่ยผล ($\bar{X}$ 23.28 S.D. 2.69) ทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ ค่าเฉลี่ยผล ($\bar{X}$ 23.56 S.D. 2.48) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมก่อนเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน ผลการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเรื่องการละหมาดอะซานะฮะฮ์ สำหรับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ คะแนนนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แสดงให้เห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบบทบาทสมมุติช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจมากขึ้น การสวมบทบาทสมมุติเป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคคลแสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ที่อยู่ภายในออกมาทำให้สิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่เปิดเผยออกมา และนำมาศึกษาทำความเข้าใจกันได้ และได้ยกระดับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามการจัดการเรียนรู้แบบปกติ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 ทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนระหว่างนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ค่าเฉลี่ยผล ($\bar{X}$ 28.44 S.D. 2.04) ทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียน ($\bar{X}$ 30.76 S.D. 1.68) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบบทบาทสมมุติหลังเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สัดส่วนคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ด้วยการจัดการเรียนการสอน โดยใช้

บทบาทสมมุติกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เห็นได้ว่าการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ สูงกว่าการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3. ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมุติ มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการวิจัย พบว่านักเรียนมีค่าเฉลี่ยคะแนนความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้วิธีการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมุติ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ $\bar{X} = 4.53$ แสดงว่านักเรียนพอใจกับวิธีการเรียนโดยใช้บทบาทสมมุติ เพราะว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมุติ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/2 เป็นการสร้างความหลากหลายในการเรียนรู้ ให้กับผู้เรียน เนื่องจากวิธีการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมุติ กิจกรรมการเรียนทำให้นักเรียน มีความสามารถในการพิจารณาสถานการณ์ต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ฝึกคิด ฝึกลงมือทำ ฝึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ ฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเองและผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ทำให้ระดับความพึงพอใจของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฮาดียะห์ เสงยามา (2562) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบทบาทสมมุติ พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมุติในด้าน บรรยากาศ ด้านกิจกรรมการเรียนและด้านประโยชน์ที่ได้รับโดยภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x}=4.52$ S.D.= 0.19) สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/2 มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมุติ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยรวมมีค่าเท่ากับ 4.53 และส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.15 กิจกรรมบทบาทสมมุติตามแนวคิดของ จันทกานต์ ไพศรี และคณะ (2561) ที่พบว่าทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติในเชิงบวก โดยนักเรียนระบุข้อดีของการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมุติไว้ 4 ประการ ได้แก่ วิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และประโยชน์ของการเรียนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมุติ ความพึงพอใจ ต่อสภาพแวดล้อมหรือการแสดงทางพฤติกรรมต่อการปฏิบัติงานกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมุติ ความพึงพอใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ นักเรียนรู้สึกพอใจ ชื่นชอบในการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ จนบรรลุผลสำเร็จโดยตามเกณฑ์เป็นหลัก

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลฟิคุส เรื่องการละหมาดญะนาซะฮฺ โดยใช้บทบาทสมมุติ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/2 ทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน ค่าเฉลี่ยผล ($\bar{X}$ 23.56 S.D. 2.48) ทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียน ค่าเฉลี่ย

ผล ($\bar{X}$ 30.76 S.D. 1.68) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ค่าเฉลี่ยผล ($\bar{X}$ 23.28 S.D. 2.69) ทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ ค่าเฉลี่ยผล ($\bar{X}$ 23.56 S.D. 2.48) ก่อนเรียนมีความสามารถไม่แตกต่างกัน และทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ค่าเฉลี่ยผล ($\bar{X}$ 28.44 S.D. 2.04) ทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียน กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ ค่าเฉลี่ยผล ($\bar{X}$ 30.76 S.D. 1.68) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมุติหลังเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามการจัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้บทบาทสมมุติ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยรวมมีค่าเท่ากับ 4.53 และส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมมีค่าเท่ากับ 0.15

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 การนำกระบวนการเรียนการสอนรูปแบบบทบาทสมมุติไปใช้กับผู้เรียน ผู้สอน ควรศึกษาคู่่มือสำหรับครู เพื่อสะดวกในการเตรียมการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและมีทักษะกระบวนการคิดที่หลากหลาย ดังนั้นจึงควรส่งเสริมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลไปยังการเรียนรู้ที่สูงขึ้นต่อไป

1.2 ในการทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบ ครูผู้สอนควรแจ้งผลให้ผู้เรียนได้ทราบผล ทุกครั้ง เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบผลถึงความก้าวหน้าของตนเอง มีความภาคภูมิใจ และความต้องการพัฒนาตนเอง และการจัดเตรียมสภาพแวดล้อม วัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียนกิจกรรมการเรียนรู้ที่ จัดให้ควรมีความหลากหลาย

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรได้มีการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ในรายวิชาอื่น ในระดับอิสลามศึกษาตอนปลาย (ชานาวิยะฮ์) ปีที่ 1 และระดับชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ เจตคติ ความพึงพอใจ และความรับผิดชอบ ในรายวิชาอื่นและระดับชั้นอื่นๆ ต่อไป

รายการอ้างอิง

รายการอ้างอิงฉบับภาษาไทย

- กาญจนา อรุณสุขรุจิ. (2546). ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร
ไชยปราการจำกัดอำเภอไชยปราการจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). หลักสูตรอิสลามศึกษา 2546. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปิยจิตร สังข์พานิช. (2560). การพัฒนาทักษะการพูดภาษาฝรั่งเศสด้วยการแสดงบทบาทสมมติสำหรับ
นักศึกษาวิชาเอกการจัดการการท่องเที่ยว. คณะวิทยาการจัดการ. วารสารสมาคมครูภาษาฝรั่งเศส
แห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์. 40(134): 41-54.
- ปราณี กองจินดา. (2549). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และทักษะการคิดเลขในใจ
ของนักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบซิปปา โดยใช้แบบฝึกหัดที่เน้นทักษะการคิดเลขในใจ
กับนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้คู่มือครู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตร และการสอน บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ยุทธนา ปัญญาดี. (2553). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีทักษะกระบวนการคิดเป็นลำดับขั้นตอน
โดยนำแนวคิดการเขียนอธิบายด้วยผังงาน. กรุงเทพฯ: โรงเรียนพาณิชยการจรัสสินทวงศ์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2541). การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สมพร เชื้อพันธ์. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนแบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองกับการจัดการเรียนการ
สอนตามปกติ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิต
วิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สมยศ นาวิการ. (2533). การบริหารเพื่อความเป็นเลิศ. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). การวัดผลการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. พ.ศ. 2542
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สุรยาณี อาลีมาอะ และรอฮานี มาแฉ. (2564). การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอาหรับ โดยใช้กิจกรรม
บทบาทสมมุติ : กรณีศึกษานักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามขนาดใหญ่พิเศษจังหวัด
นราธิวาส. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.
8(2): 217-235.
- อรุณ บุญชม. (2536). อัลฟิคุฮ์ลมันฮะญียะ. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือ มานพ วงศ์เสงี่ยม.

ฮาดียะห์ เสงยามา. (2562). การพัฒนาทักษะการพูดภาษามลายูโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบบทบาทสมมุติ
สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

รายการอ้างอิงฉบับภาษาต่างประเทศ

al-Bukhari, Muhammad ibn Isma'il. (2018). *Sahih al-Bukhari*. al-Riyad: Dar al-Salam.

Anna Kusnierek. (2015). *Developing Students' Speaking Skills through Role-play*. Poland: Plac
Tadeusza Kosciuszki.

Clore GL and Robert M Bray. (1978). *The Effects of Children's Stories on and Attitudes Modeling and
Vicarious Role Playing*. England: Resources in Education.

Dixon D. and others. (1977). *Training Disadvantaged Preschoolers on Various Fantasy Activities:
Effection Cognitive Function and Impulse Control Child Development*. British: Armada
Publisher.

Lonnotti Ronald J. (1980). *A Longitudinal Investigation of Role Taking, Altruism and Empathy*.
England: Resources in Education.

Muslim ibn al-Hajjaj. (1981). *Sahih Muslim*. al-Qahirah: Dar al-Maktabah.